

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (15^{ος}-18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

Ι. ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. ΟΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ

■ Τα κίνητρα και οι προϋποθέσεις

- ✓ Από το τέλος του Μεσαίωνα Ευρωπαίοι έμποροι αναζητούν χρυσό, μπαχαρικά και αρώματα στην Ανατολή, μέσω **του δρόμου του μεταξιού (Μάρκο Πόλο)**.
- ✓ Η αποκοπή αυτού του δρόμου από τους Άραβες και τους Οθωμανούς οδηγεί τους ευρωπαίους σε αναζήτηση θαλάσσιων δρόμων για τις αγορές της Ανατολής (οικονομικά κίνητρα).
- ✓ Στην αναζήτηση συμβάλλουν επίσης:
 - Οι φιλοδοξίες ηγεμόνων.
 - Η προσπάθεια για διάδοση του Χριστιανισμού.
 - Η επιθυμία του ανθρώπου προς τη γνώση.
- ✓ Από το 13^ο αιώνα τα ταξίδια γίνονται πιο εύκολα χάρη σε μια σειρά από νέα τεχνικά μέσα όπως η πυξίδα, ο αστρολάβος (προσδιορίζει το γεωγραφικό πλάτος), οι πορτολάνοι (ναυτικοί χάρτες), αλλά και η κατασκευή της καραβέλας, ενός μεγάλου πλοίου που συνδυάζει χωρητικότητα, ταχύτητα και ασφάλεια. Σημαντικά συνέβαλε και η αντίληψη για τη σφαιρικότητα της γης.

■ Τα εξερευνητικά ταξίδια

- ❖ Οι Πορτογάλοι πλέουν γύρω από την Αφρική για να ανακαλύψουν το δρόμο για τις Ινδίες. Μετά από πολλές αποστολές, το 1498 ο Βάσκο ντε Γκάμα έφθασε στο Κάλικουτ των Ινδιών.
- ❖ Ο Χριστόφορος Κολόμβος, γενοβέζος θαλασσοπόρος, σίγουρος ότι η γη είναι σφαιρική ταξιδεύει στην υπηρεσία του βασιλιά της Ισπανίας δυτικά για να ανακαλύψει τις δυτικές Ινδίες. Αντί για τις Ινδίες στα τέσσερα ταξίδια του (1492-1504) ανακαλύπτει νησιωτικές και ηπειρωτικές περιοχές της κεντρικής Αμερικής. Ο ίδιος όμως πιστεύει ότι έχει ανακαλύψει τις δυτικές Ινδίες ως το θάνατό του. Με τη χαρτογράφηση της Αμερικής από τον Αμέρικο Βεσπούτσι κατανοούν όλοι ότι πρόκειται για νέα ήπειρο.
- ❖ Ο πρώτος περίπλους της γης, που αποδεικνύει περίτρανα τη σφαιρικότητά της γίνεται από τον Πορτογάλλο θαλασσοπόρο Φερδινάνδο Μαγγελάνο, στην υπηρεσία του βασιλιά της Ισπανίας (1519-1522). (βλέπε το χάρτη στη σελ.112 του σχολικού βιβλίου)

■ Η γέννηση ενός Νέου Κόσμου

- Οι Πορτογάλοι και οι Ισπανοί κατέκτησαν με τη βία τις περιοχές που ανακάλυψαν.
- Οι Ισπανοί κατέστρεψαν με σκληρότητα τους προκολομβιανούς πολιτισμούς (Μάγια, Αζτέκους κλπ) της κεντρικής και νότιας Αμερικής.
- Έτσι μετέτρεψαν τις νέες κτήσεις σε αποικίες και τις μοίρασαν μεταξύ τους με τη Συνθήκη της Τορνεζίλας (1494).
- Τις δυο αποικιακές αυτοκρατορίες που δημιούργησαν διεκδίκησαν σταδιακά και άλλες δυνάμεις, όπως η Ολλανδία, η Αγγλία, η Γαλλία, από τον 16^ο αιώνα, με αποτέλεσμα μεγάλες συγκρούσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.

■ Η Ευρώπη και ο Νέος Κόσμος

- ◆ Το κέντρο της Ευρωπαϊκής οικονομίας μετατοπίζεται στον Ατλαντικό και τη Βόρεια θάλασσα, όπου κατέληγαν οι υπερπόντιοι θαλάσσιοι δρόμοι.
- ◆ Νέα λιμάνια (Σεβίλλη, Λισσαβόνα, Αμβέρσα) επισκιάζουν τα παραδοσιακά της Βενετίας και της Γένοβας.
- ◆ Η εισαγωγή πολύτιμων μετάλλων δημιουργεί εμπορικές και τραπεζικές δραστηριότητες προς όφελος της αστικής τάξης.
- ◆ Η επαφή με νέους, άγνωστους πολιτισμούς κλονίζει τις παραδοσιακές αξίες.
- ◆ Ευνοείται η ανάπτυξη επιστημών όπως η γεωγραφία, αστρονομία, ζωολογία, βοτανική, εθνολογία κ.ά.

■ Επιπτώσεις για τους λαούς των νέων χωρών

- Οι Ευρωπαίοι εκμεταλλεύτηκαν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές σε βάρος των ντόπιων πληθυσμών.
- Επιβάλλεται η αρχή των άνισων ανταλλαγών (π.χ. καθρεφτάκια και χάντρες για χρυσάφι, ασήμι και αγροτικά προϊόντα).
- Θεώρησαν τους λαούς των κατακτημένων χωρών κατώτερου και αντικείμενο εκμετάλλευσης. *(πηγή σελ. 111)*
- Γεννήθηκε στις περιοχές αυτές η δουλεία, η αποικιοκρατία και οι συνέπειες της υπανάπτυξης των χωρών αυτών φθάνουν ως τις μέρες μας.

Εργασίες

1. Αφού μελετήσετε τις πηγές στις σελ.110 και 111 του βιβλίου σας, να απαντήσετε στις αντίστοιχες ερωτήσεις.

Καλό διάβασμα!

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΕΦ. 7^ο, σελ. 110-112

